

VERGİ TAHMİN SAPMASI VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ

Mustafa YILMAZ ¹
Ahmet Tayfur AKCAN ²

Öz

Bütçe kanunu gereğince her yıl bir sonraki yıl için vergi gelirleri tahmin edilmektedir. Ancak ekonomik konjonktür sebebi ile tahmin edilen vergi gelirleri ile tahsil edilen vergi gelirleri arasında farklılıklar oluşmaktadır. Ekonomik konjonktürün seyrine göre vergi tahsilatı planlanandan fazla veya düşük olarak gerçekleşebilmektedir. Bu durum çalışmada vergi tahmin sapması olarak nitelendirilmektedir. Çalışmada vergi tahmin sapması ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışmada Türkiye için, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Dünya Bankası kurumlarının 1961-2020 yıllarını kapsayan verileri kullanılmıştır. Ülkelerin vergi tahmin sapması ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi öngörebilmeleri bütçe planlaması açısından önemlidir. Çalışmada veriler öncelikle Augmented Dickey Fuller birim kök testi ile durağanlık sınamasına tabi tutulmuştur. Ardından değişkenler arasındaki ilişki Johansen Eşbütünleşme Testi ve Etki-Tepki analizi ile araştırılmıştır. Johansen Eşbütünleşme testinin sonucuna göre her iki değişkende birbiri ile eşbütünleşiktir. Etki tepki analizinin sonuçlarına göre ise değişkenlerde meydana gelen şoklar 3 dönem boyunca diğer değişken üzerinde etki oluşturmaktadır. Diğer bir ifade ile vergi tahmin sapması ile ekonomik büyüme arasında uzun dönemli bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Vergi Tahmin Sapması, Ekonomik Büyüme, Johansen Eşbütünleşme

Jel Sınıflandırması : O40, H20

¹ Dr., Vergi Denetim Kurulu, mustafa.yilmaz5@vdk.gov.tr, ORCID: 0000-0001-6131-2663

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi, tayfurakcan@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8210-7327

Atıf/Citation (APA 6):

Yılmaz, M., & Akcan, A. T. (2022). Vergi tahmin sapması ve ekonomik büyüme ilişkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 430–438. <http://doi.org/10.25287/ohuiibf.1076883>.

THE RELATIONSHIP OF TAX ESTIMATED DEVIATION AND ECONOMIC GROWTH

Abstract

In accordance with the budget law, tax revenues are estimated each year for the next year. However, due to the economic conjuncture, there are differences between the estimated tax revenues and the collected tax revenues. Depending on the course of the economic conjuncture, tax collection may be realized more or less than planned. This situation is described as tax estimation deviation in the study. In the study, the relationship between tax forecast deviation and economic growth was investigated. In the study, the data of the Revenue Administration and the World Bank institutions covering the years 1961-2020 were used for Turkey. It is important in terms of budget planning that countries can predict the relationship between tax forecast deviation and economic growth. In the study, the data were firstly tested for stability with Augmented Dickey Fuller unit root test. Then, the relationship between the variables was investigated with the Johansen Cointegration Test and Impulse-Response analysis. According to the result of Johansen Cointegration test, both variables are cointegrated with each other. According to the results of the impulse response analysis, the shocks occurring in the variables have an effect on the other variable for 3 periods. In other words, it was found that there is a long-term relationship between tax forecast deviation and economic growth.

Keywords : Tax Forecast Deviation, Economic Growth, Johansen Cointegration.

Jel Classification : O40, H20.

GİRİŞ

Kamu harcamalarını finanse etmek için toplanan vergi gelirleri bütçe gelirleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bütçe kanunları tahmin niteliğinde belgeler olduğundan tahmin edilen vergi gelirleriyle tahsil edilen vergi gelirleri arasında farklılıklar oluşmaktadır. Çalışmada bu fark vergi tahmin sapması olarak adlandırılmıştır. Bu çalışmada vergi tahmin sapması ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

Keynesyen iktisat anlayışının kamu harcamalarının bir ekonomideki toplam talebi artırması bu yöntem ile gayrisafi yurtiçi hâsıla ve büyüme de artışa neden olacağı görüşü aslında bir bakıma kamu gelirleri ile ilişkilidir. Özellikle kamu harcamalarının Türkiye gibi ülkelerde yoğun olarak vergi gelirleriyle sağlandığı düşünüldüğünde vergi gelirleri ekonomik büyüme açısından da önemli hale gelmektedir. Bu anlamda vergi tahmin sapması ile ekonomik büyüme ilişkisinin ortaya koyulması uygulanan ekonomik politikaların sağlıklı olmasına ve sürdürülebilir büyümenin sağlanmasına katkı sağlayacaktır.

Türkiye ekonomisinde vergi tahmin sapması ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin araştırılması için, 1961-2020 yılları için Gelir İdaresi Başkanlığı ve Dünya Bankası kurumlarının veri havuzlarından elde edilen veriler kullanılmıştır. Daha önce yapılan çalışmaların araştırıldığında, Türkiye için tahmin edilen vergi gelirleriyle tahsil edilen vergi gelirleri arasındaki farklar ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin analiz edildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmadığı için çalışmanın bu yönüyle literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir.

I. TEORİK ÇERÇEVE

Salow'un geliştirildiği standart neoklasik iktisadi büyüme modelinde, ölçeğe göre sabit getiri, sermayenin marjinal verimliliğinin azalması, teknolojinin dışsal olduğu, faktörler arası ikamenin mümkün olduğu ve bağımsız yatırım fonksiyonunun bulunmadığı varsayımlarıyla hareket etmektedir. Bu

varsayımlar çerçevesinde uzun dönemde veya durağan durumda Cobb-Douglas tipi makroekonomik üretim fonksiyonuyla büyüme oranı sıfır çıkmaktadır. Bu durum hükümet politikalarının uzun dönemde reel hasılayı etkilemediğini göstermektedir. İktisadi büyüme ancak teknolojik gelişme olduğu sürece sağlanabilir (Kibritcioğlu, 1998: 214). Neoklasik büyüme modelini vergisel açıdan değerlendirecek olursa, bu modele göre vergi yapısının kişi başına çıktıdaki büyüme oranı üzerinde kalıcı bir etkisi yoktur (Lee & Gordon, 2005: 1029) Bir diğer büyüme modeli Harrod-Domar modeli ise büyüme hızı ile sermaye birikimi ilişkisini incelemiştir. Keynesyen teorilere dayanan Harrod-Domar büyüme modeline göre devletin ekonomiye müdahalesi sonucunda ekonomik büyüme gerçekleştirileceği gibi istikrarlı hale de getirilebilir. Bu anlamda vergi politikaları sermaye birikiminin sağlanmasında ve toplam tasarrufların artmasında önemli hal almaktadır (Demircan, 2003: 98–99).

Vergilerin; tüketim, tasarruf, yatırım tercihlerini etkilemesi nedeniyle millihasıla artış hızını yavaşlattığı iktisat yazınında kabul edilmektedir. Son dönemlerde yapılan çalışmalarda ise ekonomik büyüme ile vergiler analiz edilirken dolaylı ve dolaysız vergiler ayrı ayrı ele alınmaktadır (Mucuk & Alptekin, 2008: 160–161). Dolaylı ve dolaysız vergilerin ekonomik büyüme ile ilişkisi bağlamındaki çalışmalar değerli olmakla birlikte Türkiye ekonomisinde planlanan vergi gelirleri ve tahsil edilen vergi gelirleri arasındaki fark ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki daha önce herhangi bir çalışmada incelenmemiştir.

Çalışmada literatür taraması yapılmış, Türkiye ve diğer ülkeler için yapılan vergi gelirleri ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi ortaya koyan güncel çalışmalar incelenmiştir.

Tablo 1. Literatür Taraması

Yazar	Yıl	Ülke	Dönem	Temel Bulgular
Akıncı	2019	Türkiye	2006:Q1-2018:Q3	Ekonomik büyüme ile vergi gelirleri arasında uzun dönemli eşbütünlük bağıntısı bulunmuştur.
Boğa	2020	Türkiye	1965-2018	Vergi gelirlerinin ekonomik büyüme üzerinde pozitif etkisi vardır ve bu etkinin vergi indirimlerinin pozitif etkisinden daha büyüktür.
Çetin	2018	Türkiye	1980-2014	Dolaysız vergilerin dolaylı vergilere göre ekonomik büyümeyi daha çok etkilemektedir.
Göçer	2010	Türkiye	1924-2009	Dolaysız vergilerin dolaylı vergilere göre uzun dönem analizinde ekonomik büyümeyi daha fazla arttırmaktadır.
Dam ve Ertekin	2018	Türkiye	2005Q1-2016Q2	Vergi gelirleri ekonomik büyümeyi pozitif yönde etkilemektedir.
Durkaya ve Ceylan	2006	Türkiye	1980-2004	Dolaysız vergiler ile ekonomik büyüme arasında çift yönlü nedensel ilişki varken dolaylı vergilerle ekonomik büyüme arasında nedensel bir ilişki yoktur.
Erdoğan vd.	2013	Türkiye	1998Q1-2011Q4	Dolaysız vergiler göreceli olarak kısa dönemde uzun döneme göre dolaylı vergilerden daha etkilidir.
Karayılmazlar ve Göde	2017	Türkiye	1965-2015	Vergi gelirleri ile ekonomik büyüme arasında negatif yönlü bir ilişki vardır.
Mucuk ve Alptekin	2008	Türkiye	1975–2006	Ekonomik büyüme ile temel vergi türleri arasındaki ilişki uzun dönemlidir ve kısa dönem için yalnızca dolaysız vergilerden ekonomik büyümeye doğru bir ilişki vardır.
Organ ve Ergen	2017	Türkiye	1980-2015	Vergi yükü ile ekonomik büyüme arasında negatif yönlü bir ilişki vardır, vergi yükü arttıkça ekonomik büyüme azalmaktadır.
Ojong vd.	2016	Nijerya	1986-2010	Petrol geliri vergileri ile Nijerya ekonomik büyümesi arasında önemli bir ilişki vardır.
Gürdal vd.	2021	G7 Ülkeleri	1980-2016	Ekonomik büyüme ile devlet harcamaları arasında çift yönlü, vergi gelirleri ile devlet harcamaları arasında ise tek yönlü bir nedensellik ilişkisi bulunmaktadır
Di Sanzo vd.	2017	20 OECD Ülkeleri	1970-2012	Analizde iki önemli çıkarıma ulaşılmıştır. Birincisi servet vergileri en az zararlı vergilerdir. İkincisi ise vergi yükü %30 üzerine çıktığında büyümeyi negatif yönde etkilemektedir.

II. EKONOMETRİK ANALİZ

Vergi tahmin sapması ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin araştırılması için değişkenler tablo 1’den de görüleceği üzere Gelir İdaresi Başkanlığı ve Dünya Bankası kurumlarının veri havuzlarından elde edilmiştir.

Tablo 2. Değişkenlere Ait Bilgiler

Değişken	Kısaltma	Periyot	Kaynak
Vergi Tahmin Sapması	SPM	1961-2020	Gelir İdaresi Başkanlığı
Ekonomik Büyüme	BUY	1961-2020	Dünya Bankası

Vergi sapması ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin tespiti için 1 numaralı model kullanılmaktadır.

$$BUY = \beta_0 + \beta_1 SPM + \epsilon_t \quad (1)$$

Vergi tahmin sapması ve ekonomik büyüme değişkenlerinin ekonomik analizde kullanılmasının uygunluğunu denetlemek için birim kök sınamasına tabi tutulması gerekmektedir. Bu amaçla değişkenlere 1979 yılında ilk olarak literatüre kazandırılan ve 1981 yılında son halini alan Augmented Dickey Fuller Birim Kök Testi uygulanmıştır. Augmented Dickey Fuller testinde 2 ve 3 numaralı denklemler kullanılmaktadır (Taş, Alptekin, Yılmaz, 2017: 270–271).

$$\Delta Y_t = \alpha_0 + \lambda Y_{t-1} + \mu_t \quad (2)$$

$$\Delta Y_t = \alpha_0 + \alpha_1 t + \lambda Y_{t-1} + \mu_t \quad (3)$$

Bu denklemlerde kullanılan λ değerinin sıfıra eşit olması durumunda seride birim kök vardır sonucuna ulaşılmaktadır. Serilerde birim kök var ise birim kökten arındırılması için ilgili seriye fark alma işlemi uygulanmaktadır.

Tablo 3. ADF Testi Değerleri

Değişken	Sabit terimli	Trend ve sabit terimli
	%1 Değeri %5 Değeri %10 Değeri (Test İstatistiği) [Olasılık Değer]	%1 Değeri %5 Değeri %10 Değeri (Test İstatistiği) [Olasılık Değer]
SPM	-3,54609	-4,121303
	-2,911730	-3,487845
	-2,593551	-3,172314
	(-5,235952)	(-5,413423)
	[0,0000]	[0,0002]
BUY	-3,546099	-4,121303
	-2,911730	-3,487845
	-2,593551	-3,172314
	(-7,506946)	(-7,492119)
	[0,0000]	[0,0000]

Tablo 3’te ekonomik büyüme ve vergi sapması değişkenlerine ait birim kök testi değerleri bulunmaktadır. Ulaşılan verilerin yorumu en basit olarak olasılık değerlerinin karşılaştırılması ile yapılmaktadır. Olasılık değerleri 0,05 değerinden küçük ise veri setinin birim kök içermediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 3’ten de görüldüğü üzere hem vergi sapması hem de ekonomik büyüme değişkenleri düzey değerlerinde birim kök içermedikleri görülmektedir. Veri değişkenleri birim kök içermediği için düzey değerlerinde VAR yöntemi ile Johansen Eşbütünleşme Testi uygulanmıştır. Johansen Eşbütünleşme Testi için 5 ve 6 numaralı denklemler uygulanmaktadır (Johansen: 1988).

$$y_t = \alpha_1 y_{t-1} + \dots + \alpha_k y_{t-k} + \varepsilon_t, t = 1, 2, \dots, T \quad (5)$$

$$\Delta y_t = \sum_{i=2}^{k-1} \Gamma \Delta y_{t-i} + \Pi y_{t-k} + \varepsilon_t \quad (6)$$

Johansen Eşbütünleşme testi uygulanmadan önce uygun gecikme uzunluğunun belirlenmesi gerekmektedir. Uygun gecikme uzunluğunu veren bilgi kriterleri ve değerleri ise aşağıda Tablo 4’te verilmektedir.

Tablo 4. Uygun Gecikme Uzunluğu Değerleri

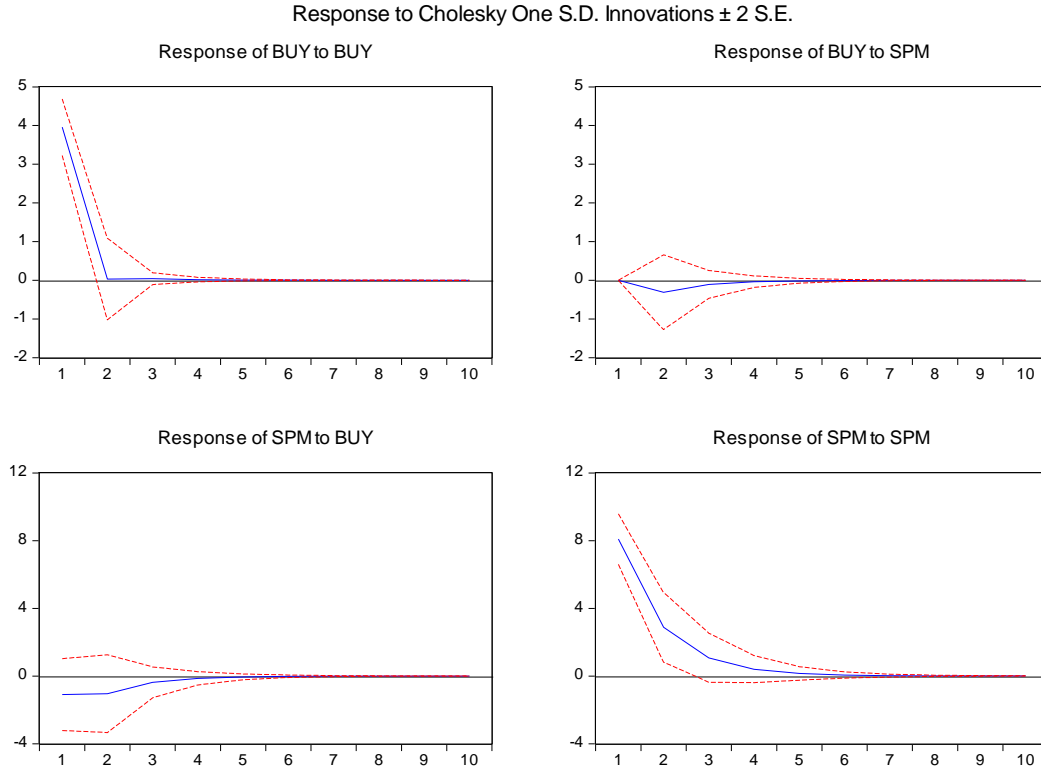
Uzunluk	Logl	LR Test İstatistiği	Son Öngörü Hatası	Akaike Bilgi Kriteri	Schwarz Bilgi Kriteri	Hannan Quinn Bilgi Kriteri
0	-347,6569	---	1140,302*	12,71479*	12,78779*	12,74302*
1	-345,0744	4,883120	1200,875	12,7664	12,98532	12,85103
2	-343,9807	1,988701	1335,788	12,87202	13,23699	13,01316
3	-343,5200	0,804009	1521,953	13,00073	13,51169	13,19832
4	-336,7255	11,36545	1379,245	12,89911	13,55605	13,15315
5	-335,4349	2,064951	1529,670	12,99763	13,80056	13,30813

Uygun gecikme uzunluğu bilgi kriteri değerlerinin en düşük olduğu değerin tespiti ile belirlenmektedir. Bu sebeple Akaike, Schwarz ve Hannan-Quinn bilgi kriterlerinin en düşük olduğu uzunluk değeri tespit edilir. Tablo 3’ten görüleceği üzere bu değerler gecikmenin olmadığı durumlarda en düşük değer olarak tespit edilmiştir. Gecikmenin olmadığı durumda Johansen Eşbütünleşme Testi değerleri tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 5. Johansen Eşbütünleşme Testi Sonuçları

Test	Eigen Değeri	İz İstatistiği	%5 Kritik Değeri	Olasılık Değeri
İz Testi	0,407808	45,27835	20,26184	0,0000
İz Testi en az Bir Eşbütünleşme	0,226428	14,89075	9,164546	0,0038
Maksimum Eigen Değeri Testi	0,407808	30,38760	15,89210	0,0001
Maksimum Eigen Değeri Testi En Az Bir Eşbütünleşme	0,226428	14,89075	9,164546	0,0038

Johansen Eşbütünleşme testinin sonuçlarının yorumlanması da olasılık değerlerine bakılarak yapılmaktadır. Olasılık değerlerinin 0,05 değerinden küçük çıkması durumunda değişkenler arasında eşbütünleşik vektörün olduğu anlaşılmaktadır. Hem İz testi değerlerine göre hem de maksimum Eigen testi değerlerine göre değişkenler arasında eşbütünleşik vektör olduğu sonucu çıkmaktadır. Vergi sapması ve ekonomik büyüme değişkenleri uzun dönemde birbiri ile ilişkilidir sonucu çıkmaktadır.

Grafik 1. Etki-Tepki Analizi Grafikleri

Etki tepki analizinde güven aralıklarının verildiği kırmızı çizgiler yorumlama konusunda önem arz etmektedir. Çizgilerin “0” çizgisini kestiği noktada yorum yapılamamaktadır. Yukarıdaki şekilde de ekonomik büyümenin ve vergi sapmasının kendilerine verdikleri tepkiler bu sebeple yorum dışı bırakılmıştır. Vergi sapmasında bir şok meydana geldiğinde ekonomik büyüme olumsuz olarak 3 dönem boyunca tepki vermektedir. Aynı şekilde ekonomik büyümede de oluşan bir şok sebebi ile vergi sapması 3 dönem olumsuz tepki vermektedir. Bu tepkiler 4. Dönemde sönümlendiği için ve kırmızı olarak gösterilen güven çizgileri “0” çizgisini kesmedikleri için ekonometrik olarak anlamlıdır.

SONUÇ

Vergi gelirleri ülkelerin kamu harcamalarını finanse etmek ve kamu kesiminin sağlıklı işlemesi için gerekli olan gelirlerin en önemlilerinden biridir. Vergi gelirleri ile kamu kesimi faaliyetlerini finanse ederek ekonomik ve sosyal alanlarda devletlerin devamlılığını sağlayacak faaliyetlerin gerçekleştirilmesine zemin hazırlarlar. Genel olarak bu ekonomik ve sosyal faaliyetler belirli bir planlamaya göre icra edilmektedir. Ülkeler bir sonraki yılda yapmayı planladıkları harcamalar için belirli bir gelir planlamakta ve beklemektedir. Bu gelir kalemleri ekonominin durumuna göre

fazlalaşabilir ya da eksik gerçekleşebilir. Bu durum da ülkeler planladıkları yatırımlardan veya harcamalardan vazgeçmek durumunda kalabilir.

Çalışmada Türkiye için planlanan ve gerçekleşen vergi gelirleri farklılıkları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu amaçla 1961-2020 yılları arası yıllık veriler kullanılmıştır. Verilerin VAR analizinde kullanılabilmesi için önce serilere durağanlık sınaması yapılmıştır. Ardından değişkenler arasındaki ilişkinin varlığını araştırmak için Johansen Eşbütünleşme Testi yapılmıştır. Johansen Eşbütünleşme Testi sonuçlarına göre vergi gelirleri tahmini sapması ile ekonomik büyüme değişkenlerinin eşbütünleşik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak uygulanan etki tepki analizi sonuçlarına göre ise vergi tahmin sapması ve ekonomik büyüme değişkenlerinde ortaya çıkan şokların diğer değişkenler tarafından olumsuz tepki verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ekonomide uygulanan politikaların ekonomik büyümeyi etkileme durumlarını incelemek ekonomi için gereklidir (Şengül, 2020; 58). Ekonomik büyümeye etki edecek politikalar doğrudan vergi gelirlerine de etki etme potansiyeli taşımaktadır. Ekonomik büyümenin kuvvetle muhtemele beklendiği yıllarda ekonomik canlılık, ekonomik faaliyetlerin artması sonucunu doğuracaktır. Ekonomik faaliyetlerin artması ise daha fazla vergi geliri anlamına gelmektedir. Dolayısıyla ekonomik büyüme beklentileri ile vergi gelirleri arasında ilişkinin olması beklenebilir. Çalışmada elde edilen sonuçlar da bu beklentinin varlığı ile örtüşmektedir.

Ekonomik büyüme değişkeni ile vergi tahmin sapması arasında uzun dönemli bir ilişkinin olduğu eşbütünleşme testi ile kanıtlanmıştır. Bu durum ekonomik konjonktürün ve konjonktürel dalgalanmaların vergi ödemelerinde ve tahmininde etki oluşturduğu sonucunun çıkmasına neden olmuştur. Çalışmada elde edilen veriler göstermektedir ki, ülkelerin vergi gelirlerinin tahmininin, ekonomik büyüme planları dikkate alınarak yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akıncı, A. (2019). Vergi gelirlerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 100–106.
- Boğa, S. (2020). Türkiye'de vergi gelirleri ve ekonomik büyüme arasındaki asimetrik ilişki: NARDL eşbütünleşme yaklaşımı. *Third Sector Social Economic Review*, 55(1), 487–507.
- Çetin, S. (2018). Türkiye'de vergi gelirleri ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki eş bütünleşme analizi. (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalı, Erzincan.
- Dam, M., & Ertekin, Ş. (2018). Türkiye'de vergi gelirlerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin analizi. *Vergi Raporu Dergisi*, (228), 19–32.
- Demircan, E. S. (2003). Vergilendirmenin ekonomik büyüme ve kalkınmaya etkileri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (21), 97–116.
- Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1979). Distribution of the estimators for autoregressive time series with a unit root. *Journal Of The American Statistical Association*, 74(366a), 427–431.
- Dickey, D. A. & Fuller, A. W (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. *Econometrica*, 49(4), 1057–1072
- Di Sanzo, S., Bella, M., & Graziano, G. (2017), "Tax structure and economic growth: A panel cointegrated VAR analysis", *Italian Economic Journal*, Vol. 3, 239–253
- Durkaya, M., & Ceylan, S. (2006). Vergi gelirleri ve ekonomik büyüme. *Maliye Dergisi*, 150, 79–89.
- Erdoğan, E., Topcu, M., & Bahar, O. (2013). Vergi gelirleri ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye ekonomisi üzerine eşbütünleşme ve nedensellik analizi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (576), 99.
- Göçer, İ., Mercan, M., Bulut, Ş., & Baraj, M. M. (2010). Ekonomik büyüme ile vergi gelirleri arasındaki ilişki: Sınır testi yaklaşımı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 97–110.

- Gürdal, T., Aydın, M. & İnal, V. (2021). G7 Ülkelerinde vergi geliri, devlet harcamaları ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki: Zaman ve frekans alanı yaklaşımlarından yeni kanıtlar. *Econ Change Restruct* 54, 305–337.
- Karayılmazlar, E., & Bilal, G. (2017). Vergi yükünün ekonomik büyüme üzerine etkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(4), 131–142.
- Kıbrıçcıoğlu, A. (1998) “İktisadi büyümenin belirleyicileri ve yeni büyüme modellerinde beşerî sermayenin yeri”, *Ank. Ü. SBF Dergisi*, 53(1-4), 207–230
- Johansen, S. (1988). Statistical analysis of cointegration vectors. *Journal Of Economic Dynamics and Control*, 12(2-3), 231–254.
- Mucuk, M., & Alptekin, V. (2008). Türkiye'de vergi ve ekonomik büyüme ilişkisi: VAR analiz (1975–2006). *Maliye Dergisi*, (155), 159–174.
- Organ, İ., & Ergen, E. (2017). Türkiye'de vergi yükünün ekonomik büyümeye etkileri üzerine bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 197–207.
- Ojong, C. M., Anthony, O., & Arikpo, O. F. (2016). The impact of tax revenue on economic growth: Evidence from Nigeria. *IOSR Journal Of Economics and Finance*, 7(1), 32–38.
- Şengül, O. (2020), Parasal durum endeksi: Türkiye üzerine ampirik bir uygulama. *Uluslararası Ticaret Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 57–64
- Taş, T. Alptekin, V., & Yılmaz, K. Ç. (2017). The stability of money demand under the structural breaks in Turkey. *Journal of Current Researches on Business and Economics*, 7(1), 265–280.
- Young, L., & Gordon, R. (2005). Tax structure and economic growth. *Journal Of Public Economics* 89(5–6): 1027–43.

Etik Beyanı : Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde ÖHÜİİBF Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazar(lar)ına aittir.

Yazar Katkıları : Çalışmada 1. yazarın katkı oranı: %50, 2. yazarın katkı oranı: %50

Çıkar Beyanı : Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Ethics Statement : The authors declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, ÖHÜİİBF Journal has no responsibility and all responsibility belongs to the authors of the study.

Author Contributions : In this study 1st author's contribution rate: 50%, 2nd author's contribution rate: 50%

Conflict of Interest : There is no conflict of interest between the authors
